

LADISLAVU QUISOVI

(1874—1890)

599.

[18. srpna 1875]

Srdečný pozdrav!

Jan Neruda

600.

[26. listopadu 1875]

Obdržels mou zásilku? Kdy dostanu věc zpět? A mohl bych Ti pak ještě něco poslat, aby to bylo do téže doby hotovo? Se srdečným pozdravem Tvůj

JNda

[Adresa:] P. Dr. Quis. *Pardubice*. Kancelář advokáta p. Dr. Žáka.

601.

[V prosinci 1875]

Milý Láci!

Potvrzuju Ti tímto, že jsem obdržel obě zásilky Tvé, a děkuju Ti za ně, jsou dobry. Dál Tě teď „nenamohu“. Pracuj pilně na Goethovi, je to důležité, a laskavě mne zpravuj o pokrocích práce. Mám radost, žes v proudu.

Se srdečným pozdravem Tvůj

JNda

Můj milý!

Pošli mně exemplář svých básní pro knihovnu brémských Čechů. Chceš-li přispět ještě jinými spisy, budeš vítán.

Tvůj

JNda

[Adresa:] Dr. Ladislav Quis. *Pardubice*. Kancelář advokáta p. Dr. *Žáka*.

Milý Láci!

Tvoje verše vyjdou v pátek.

Abych Tě „překvapil“, vyzdvihl jsem Ti peníze, celých pět zlatých honoráře.

Posílám Ti je zde a) co jeden los Národního divadla za tři zlaté, b) co dvě zlatky. Jsem přesvědčen, že jsem Ti losem tím, třeba jsem Ti jej koupil z Tvého honoráře, učinil radost. Jsou novinkou a může se jich dobře co štědrovečerního daru užít.

Co dělá Goethe? —

Tvůj oddaný

JNda

[Adresa:] P. T. Dr. Ladislav Quis. *Pardubice*. Kancelář advokáta p. Dr. *Žáka*.

Obsahuje: 2 nóty à 1 zl = 2 zl
 1 los à 3 zl = 3 zl
 —————
 5 zl

Doporučeno.

[Na rubu:] Jan Neruda, Konviktská ulice č. 28

Můj milý!

Doufám, že s Goethem se blížíš ku konci. Piš mi tedy, jak to stojí, můžem to dát pak brzy do tisku. Posavadní jsou přeloženy pěkně, ale musíš rukopis sám ještě prohlédnout bedlivě, od písmenky k písmence, úvozovky, interpunkce jsou v strašném nepořádku, částečně i pravopis. To víš, že jsem pedant.

S Julkem máš teď příležitost se spravit. Přeje si (já s ním), abys přeložil Halmovu (Münch-Bellinghausen) Die Glocke von Innisfare — Balladenbuch Ignaze Huba, str. 19. — Učiň to brzy a zašli mně.

Doufaje, že jsi zdráv a že brzy dostanu zvěst o Tvé svatbě, jsem

Tvůj

J. Neruda.

Můj milý!

Jedná se mně o to, abych se s Tebou smluvil stran té věci Vilímkovy. Navštiv mne, vyhledej mne u Knoblocha, dej mi jinde rendez-vous, jak chceš. Jak víš, jedná se o veršované pohádky nebo třeba jen o balady jednotlivé — dle toho, co právě je možno a na čem se my dva spolu (Ty a já) usnesem. Neboj se, že bys byl nad potřebu týrán.

Srdečný pozdrav Tvé choti!

Tvůj

J. Neruda

Můj milý!

Už včera a především měl jsem bolení kříže; dnes mi rozkvětlo, že se nemohu téměř hnout. Nepřijdu tedy bohužel dnes; snad zítra — nevím. Kdybys ale Ty chtěl přijít ke mně, dej si od domovnice odevřít.

Tvůj

JNd

Milý Láci!

Dobře to bude. Tak jen dělej, abych užuž dostal 2. číslo. Pospěš si, abys byl s celkem už hotov.

Ale *vysoce důležitě* potřebuju teď ty fejetony! Vysoce! Dej se, Láci, do nich a užuž mi něco pošli.

Chtěl jsem Tě překvapit o svátcích. Ale neměl jsem 5 minut času — to byly pěkné svátky! Až mne oči bolí!

Pozdrav mně srdečně paní svou.

Tvůj

J. Neruda

Můj milý!

Už prý jsi Fričovi slíbil příspěvek pro časopis májový. Vložili redakci na mne, ač jsem se rukama nohama bránil, mám Tě ve slově tedy teď já.

Rozumí se beztoho, že Ty musíš být zastoupen, a sice brilantně. Něčím ryze českým. Baladou, romancí — nejlíp snad humoristického nádechu. Snad nějakého extra-Honzu, kterého do Humórů nedáš, ale fajnového. Ty posavadní mne těší. Ale — vůbec co chceš, jenom feš.

Jsem pořád churav.

Pozdrav mně svou milou choť

od svého

J. Nerudy.

609.

6/11 82

Že prý Ti bude E. psát sám. Ale tisk prý si trochu počká.
Srdečný pozdrav Vám oběma!

Tvůj

Neruda

[Adresa:] P. T. ctěný pán pan Dr. L. Quis, advokát
v Čáslavi.

610.

23/11 82

Můj milý!

Ty se nevýslovně loudáš, když já Tě neženu! Už před 2 lety jsi ty balady nabízel k tisku, myslil jsem tedy, že jsi také vskutku hotov, a proto jsem Tě primo loco nabídl pro sbírku. Zatím —!

Tak teda: Chci vydávat sbírku básní. Účel: popularizování poezie. Prostředek: laciné vydání a epický obsah. Formát malý,

vydání anglické, oříznuté, s polotuhou deskou, aby sloužila hned místo vazby. Velikost sešitů různá, nerád bych ale měl přes 120 stránek, nejraděj takhle 60—100, třeba i méně než 60 — kvůli drahotě. Překlady se nevyklučují, naopak. Item ne lyrika, jenže až později a cum grano salis. Item ne próza, jenže by musila být zcela zvláštní.

Do prvního sešitu přijdeš Ty se svými baladami. Ergo pošli. Nefňukej a pošli. Máš-li něco nutného co spravit, *honem* sprav. Najdu-li já, co by se spravit mělo, pošlu Ti zpět, abys *honem* tento. Tedy bez odkladu. Pošli to mně, bych vše měl před sebou. Mezitím se smluvíš s Valečkou stran ostatního. Pomohu Ti při tom.

I kdyby z „knihovny“ nic nebylo, což je také ještě možno, vyjdou Tvoje balady myslím najisto.

Tak teda! —? A piš mně stran spisu přímo: J. N., kněhkupectví G. & Dattel, nebo Konviktská ulice 28. Stran honoráře etc. jednej ale přímo s Valečkou.

Prosím, abys přijal srdečný pozdrav pro velectěnou svou choť i pro sebe od

svého

Nerudy.

Do Nového roku má vyjít sešit první.

611.

25/11 82

Můj milý!

Neodpovídáš mi, kdy to dostaneme. Piš!
Srdečný pozdrav velectěné choti a Tobě.

Neruda
Konviktská ulice 28

[Adresa:] Slovatný pán pan Dr. L. *Quis*, advokát v *Čáslavi*.

Ještě na něco jsem zapomněl. Pro jeden další sešit vyhlídnut otisk Tvého H. H., budeš-li souhlasit. Tedy si jej laskavě také pak připravuj.

Tvůj

Neruda

[Adresa:] Velectěný pán pan Dr. Lad. Quis, advokát v Čáslavi.

Prozatímné díky, jakožto stvrzení, že zásilka došla. Jak bude volný (od choroby) čas, proberu vše.

Srdečný pozdrav oběma!

Neruda

[Adresa:] Velectěný pán pan Dr. Ladislav Quis, advokát v Čáslavi.

Můj milý!

Myslím, že můžeš nabídnutí Valečkovo přijmout. Věc je takhle: Vypočetli jsme, že můžem za zcela nové věci platit 1 zl za stranu (tolik co Otto, jenž má ale formáty větší, než je náš; u nás se vejde, když nejsou mezery mezi slokami, nejvýš 28 veršů na stranu — u něho myslím 33). Poněvadž pak Tvé balady přece jen — a třeba málo — některým známy jsou a že

vyplní asi něco (dle mého počtu) přes 70 stran, řekl jsem, aby Ti nabídl V. určitě a kulatě šedesát zl, a myslím, že jsem tak učinil dobře. Nevím, co Ti psal před 3 dny, ale najisto Ti totéž píše dnes nebo bude psát zítra.

Za týden dostaneš sešit první.

Kdy přijdeš na řadu, nevím určitě. Na všechn způsob brzy, ač si budu trochu Tebou vypomáhat. 2. sešit bude Heyduk, 3. snad Čech, 4. Sládek, 5. Quis — tak zní můj program — tedy koncem dubna nebo začátkem května.

Jakmile se s V. dorozumíš, dej mi o tom zprávu.

Tvé paní nejsrdečnější pozdrav. Snad pozoruješ, jakmile zmiňuju se o ní, že začínám hned psát nepoměrně krásněji. Chci, aby dovedla si také upřímný pozdrav můj přečíst.

Jsem cele Váš

Neruda.

Vydání 2 000, jako teď skoro při všem.

615.

9/1 83

Můj milý!

Mám za svou povinnost Tě upozornit, abys výslovně si určil, že první vydání nesmí přesahovat 2 000 exemplárů.

V. je v těch věcech ještě nezkušený a mohlo by se případně pak stát třeba nějaké nedorozumění.

Tvůj

Neruda

Můj milý!

Že prý Ti V. psal. Tedy mu odepiš a piš mně taky. V. řekni každé své přání zcela určitě, jak jsem Ti posléz také stran nákladu psal. Je náramně nezkušený ještě a mění hned své náhledy, když se mu zdá něco být příhodnější. Takto se mi podobá, že má zcela dobrou vůli. A věc sama ho těší — tedy s ním vyjdeme.

Napiš mně hned krátká svá životopisná data.

Tyto dny dostaneš už 1. sešit.

Srdečný pozdrav velectěné Tvé choti.

Cele Váš

Neruda

Budeš chtít pak korektury, vid'?

Můj milý!

Jak Tě znám a jak znám spisovatele vůbec, jsi už netrpěliv zvědít, kdy přijde na Tebe řada. Myslím, kamaráde, že tak asi v 6. sešitu. Hned po mých baladách Tvé nemohly přijít, jeť žánr obou sobě zčásti podobný a buď by mé škodily Tvým, nebo Tvé mým; o tom tedy nemohlo být pochybnosti. Mezi tím ale se rozvinul program letošních sešitů tak, že mohu dát as dvě celistvé epické básně za sebou, což je mně náramně příjemno, pak sešit moderních balad Vrchlického, pak sešitek lyriky (Sládek nebo bohužel zase já), pak Ty, pak Špindler nebo Zeyer atd. Je to těžko, náramně těžko sestavovat, když člověk nemá téměř žádný manuskript v rukou, jen sliby.

Změn na Tvých věcech nebude už třeba žádných. Kdyby

mně pro summum vší dokonalosti přece něco napadlo, dám zprávu. Korekturu si povedeš sám, já jen poslední revizi.

Ostatně je možno, že najednou se vše zvrtně a Ty budeš musit pod nůž veřejnosti ještě dřív. —

Že prý jsi měl přednášku, o mně? Prosím Tě, copak jsi o mně říkal?

Své velectěné choti řekni, že každý den potkávám o polednách dámu, která je jí — vskutku ale úžasně — podobna. Poprvé jsem se s ní setkal v krámě. Už jsem na ni začal: „I jejé...“ když jsem viděl, že se mýlím. Smeknul jsem zdvořile klobouk. Od té doby ji pozdravuju — ona neví proč, ta se asi diví!

Jsem se srdečným pozdravem cele Váš

Neruda.

[Adresa:] Velectěný pán pan *Dr. L. Quis*, advokát v *Čáslavi*.

618.

17/3 83

Můj milý!

Slíbils, že mi dáš předběžnou zprávu stran obsahu obou balad.

Srdečný Vám oběma pozdrav!

Neruda

[Adresa:] Velectěný pán pan *Dr. L. Quis*, advokát v *Čáslavi*.

Dnes zasílám D. list, jakž jsi sobě přál; vkládám tedy dvoje verše Tvoje (H. & D.) — Čekám. Jsi po mně hned.*
Srdečný pozdrav!

Neruda

- * Č. 4. Vrchlický, Staré zvěsti.
Č. 5. Neruda, Prosté motivy.
Č. 6. Quis, Balady.

[Adresa:] Velectěný pan Dr. *L. Quis*, advokát v Čáslavi.

Píšu ještě jeden lístek: obě balady, které mně ještě dáš, *mohou* být — nutno-li — delší. Dosavadní rukopis dá jen tak asi 50 stran a to je téměř málo. Nebo mohou místo dvou být tři — ne? Abychom i se životopisem a titulem stloukli tak asi 64 strany — dva archy. Ale *nenuť* to do délky!

Neruda

[Adresa:] Velectěný pan *Dr. Quis*, advokát v Čáslavi.

Můj milý!

Tak Ti zatím pěkně děkuju. „*Slib smrti*“ je zcela dobrý. Některé maličkosti snad ještě vypořádám sám.

„*Švandovy dudy*“. Myšlénka eminentně baladní. Proud výborný. Ale ten konec!

Čtenář věru neví, co těm lumpům Švanda tedy udělal, že tak vylítli. Víš Ty to? Tedy nám to laskavě řekni a pak bude balada perfektní. Vezmu a dám do tisku, jak to je; ale radím: předělej! Začínaje od „A jak zahrál dudák poprvé“. Kladeš-li pointu do strašidelné síly Švandovy hudby, jakož vidno, vyznač to přec jen nějakým plastickým slovem. — 14 dní času, do 10. dubna. Jsi-li hotov dřív, bude vítáno tuze. Po 10. dám do tisku, jak je. —

Pořád se mně nějak plete, jako že bych Ti měl říci, abys přidal ještě celého „Honzu“. Ale je to myšlénka ještě embryonální. Nemluvil jsem o tom ještě ani s Valečkou. Také by najisto asi nepřidal on honoráře. Ale zdá se mi, že bys získal co baladista ještě, kdybys byl v té knižičce celý. *Máš-li o tom nějaký náhled, sděl hned.* Ale jak povídám, i u mne je to embryem. A možno, že bych se co do výsledku mýlil. To víš: předně chci Tvé básnické reputaci, ničemu jinému.

Cele Tvůj

Neruda

Pořádek změním. Promluvíím napřed s Urbánkem, měls to učinit sám. Anebo raděj ne —. On by si pak kladl vskutku výminky.

Ale nebylo by praktické dát hned k první baladě poznámku „Otištěno“.

[Adresa:] Velectěný pán pan Dr. *L. Quis*, advokát v *Čáslavi*.

Můj milý!

Právě byl u mne Bernard z naší administrace. Ptal se mne (jste prý teď v korespondenci nějaké o té věci), jak to je s honorářem Tvým za Tvé olim-fejetony „právnícké“. Nemohl jsem mu dát zprávu. Už věru ani nevím přesně rok (1879? 1880? 1881?), měsíce ani počet článků (nebylo jich devět?), ani dostal-li jsi za všechny honorář. Nějaký jsi dostal, vid' ? Mohou to sice v administraci vynalézt, ale s velkou prací. Radil jsem tedy, aby se na Tebe obrátili s dotazem a pak teprv, podle datum udaného, aby hledali v arších platebních. Budou Ti psát, dej tedy, prosím, hned určitou co možná odpověď. Jestli se tuze nemýlím, bylo Ti počítáno 5 zl za článek a dostals poukázku, nebo co? Či jsi nechal část na abonmá?

Odpověz jim a také laskavě mně. Rád bych, ač máš-li ještě požadavek, aby jej spočtli, a já abych dostal od Tebe dle nedávného slibu *nové* fejetony „právnícké“. Teď lze platit už o nějakou maličkost víc.

Mluvil jsem s Valečkou o tom „Honzovi“; jemu se to líbilo. Myslím, že by přece nějaký groš přidal. Žádej pak případně tak as dvacet zlatých. — Ale sám ještě nevím, bylo-li by dobře jej otisknout. Musím si jej zas přečíst. —

Čekám na odpověď stran toho honoráře NL. Mne takové věci a dotazy k mé osobě činí *nervózním*. Ale máš-li ještě co požadovat, jakpak to můžeš nechat leta stát!?

Srdečný pozdrav!

Tvůj

Neruda

[Adresa:] Velectěný pán pan *Dr. L. Quis*, advokát. *Čáslav*.

Můj milý!

Píšu Ti jen narychlo tužkou. Sděl mi, cos tenkrát vyjednal s Vilímkem. Kolik bylo tištěno exemplárů. Já bych pak pro případ, že bychom „Honzu“ dali, hleděl s ním se smluvit. Nemýlím-li se, bylo uděláno otisků tři sta — ne?

„Honza“ by se musil ovšem prohlídnout trochu. Rýmy jako „Honzík prál — dokládal“ (č. III) nebo „král — panoval“ (č. XI) by se dnes už nehodily. Ale není jich mnoho. A kdyby bylo čísel 14, tedy jedno *nové*, bylo by dobře.

Do tiskárny už šly Motivy s oznámením Balad. Čekám na Tvé dodatky. K „Dudám“ a na tu baladu novou, bude-li. Na tu novou bych Ti dal o *několik* dní více času. Ale ne o mnoho, aby se sešit zase neopozdil.*

Tvůj

Neruda

* Zvlášt' když chceš korektury do Čáslavi. —

[Adresa:] Velectěný pán pan Dr. L. Quis, advokát v Čáslavi.

Toť je nějaká výměna dopisů! — A najednou pak bude zas konec! —

Vilímek dělá obtíže. Že prý se ale ještě podívá, mnoho-li exemplárů má.

Nejspíš to necháme tedy být. Když to za 4 leta nerozprodal, neučinili bychom *ted'* snad dobře. Ale víš co? Udělej tu 14., o které jsi mluvil; dáme ji do nynější sbírky a k ní poznámku.

Srdečný oběma pozdrav!

Neruda

[Adresa:] Velectěný pán pan Dr. L. Quis, advokát v Čáslavi.

Dobře tak! —

Vilímek mně právě vzkázal, že „jich“ má ještě mnoho. Jakpak jich může mít ještě *mnoho*! — Budeš-li moci udělat ještě tu jednu + 14. H., bude tuze dobře.

Tvůj

Nd

[Adresa:] P. T. pán pan Dr. L. Quis, advokát v *Čáslavi*.

Můj milý!

„H.“ je velmi dobrý. Znáám ho ale už aspoň 3 leta. Chtěls ho dát už do Národ sobě. Tenkrát se nehodil, teď ano.

Tu poslední udělej *jistě*. Třeba dvě. Je to pro Tebe důležité. Učiní se pak pro výsledek, co bude možno.

Ale udělej ji **brzy**. Prosté motivy už jsou zpolovice hotovy.

— Pravíš, že satirizuju jen sebe. Ty ani nevíš, co jsem zkusil. Dostal jsem minulý pátek nežit do tváře, zrovna pod oko. To se rozumí, že v sobotu nemohlo být o práci ani řeči. Abych ale vyhnul řečem po Čechách, musil jsem psát v pondělí vzdor bolesti. O čem tedy? O *sobě*. To nejbližší.

N.

[Adresa:] Velectěný dr. Lad. Quis, advokát v *Čáslavi*.

Můj milý!

Je to dobré, děkuju. Jen jedinou interpunkci jsem proměnil. —

Do tisku to půjde asi za 14 dní *nejdéle*. Bude-li něco ještě, dobrá. Pak už to nesmím držet doma ani den jediný. Už jsem Tě viděl tištěného, recte vysázeného, při korektuře na obálce mých PM. —

Ale stalo se mi něco, zač se stydím. Založil jsem si Tvá životopisná data. Hledal jsem je už celé hodiny — více je nenajdu. Nemohu si pomoci, prosím Tě o nová. Ale cito, citissimo! — Při mém pedantickém pořádku! —

Mám se svými PM upřímné starosti. První má knižička *zcela subjektivní*. K tomu pouhé torzo, jako všechna lyrika subjektivní. Nevím, nevím!

Když píšeš, adresuj vždy do bytu. S pouhým nadpisem „Praha“ to přichází do redakce a zůstane třeba ležet. —

Váš

JNd

[Adresa:] Velectěný pán pan Dr. L. *Quis*, advokát v *Čáslavi*.

Můj milý!

„Drak“ docela až výborný — tak vidíš! —

Kdybych se nebál, že nepochodím, učinil bych Ti návrh: když jsi tak v tom, odložme vydání Tvých balad, uděláš si „ty ostatní“. Snad Ti stačí další měsíc, snad dva tři — jak sám chceš. Ale slyším v duchu, jak voláš: „I fuj!“ — Nu,

když se k odkladu neodhodláš, tedy hled' udělat aspoň jeden ještě kus, — „Draka“ dáme před „Honzu“; „Kostlivce“ jsem dal před „Shledání“. —

Chceš opravdu, aby Ti Valečka zasílal do Č. korektury? Pak ale jich neodkládej ani den! —

Co se týče PM! Víš, uvedené Tebou příklady ničeho nedokazují. Písně kosmické i Na prahu ráje mají obsah, do kterého každému čtenáři něco je, jsou objektivní; PM jsou ale subjektivní: do toho, co je v nich, není vlastně nikomu nic než mně. To je to! Nu — co dělat! Napsány chtěly být vytištěny — domlouvalať jim má kapsa — a vytištěny budou chtít do světa. Dám jim své požehnání — ať jdou!

Tvůj

Neruda

[Adresa:] Velectěný pán pan *Dr. L. Quis*, advokát v *Čáslavi*.

629.

28/4 83

Můj milý!

Píšu Ti v sobotním spěchu.

Rukopis jde pozítří do tiskárny. — Korektura ve „Vodníku“ byla dávno hotova, než jsi psal. Vždyť to člověka praštilo zrovna přes ucho! — Máš-li ještě nějaký kousek, můžem jej ještě někam nazad vrazit; ale musí se tam hodit a přijít brzy. Náramně brzy.

Copak dělají „právnícké“?

Srdečný pozdrav!

Tvůj

J. Neruda

[Adresa:] Velectěný pán pan *Dr. L. Quis*, advokát v *Čáslavi*.

Můj milý!

Když tedy už nic víc neuděláš, zavřem dílnu a připravíme zboží už pro krám. Ale pomýšlej na práci novou pro mne. Nejlíp, aby nějaká vypravující báseň vyplnila tedy číslo celé. A tu myslím, *humór* — a pakli něco opravdového, tedy aspoň s nějakým nádechem humóru že by Ti nejlíp slušelo. A když ani to ne, tedy si ober něco historického, co promluví dějem svým k lidu. Ale neustaň pracovat. Ne abys uškodil své živnosti — toho se chraň! —, ale také ne abys vyšel z cviku a chuti. Byla by toho pro Tebe i Tvé děti škoda.

Balady vyjdou až ku konci května. Že PM tak brzy vyšly, byl zase jeden přehmat Valečkův, který je vydal, jakmile byly hotovy, ač jsem mu vzkazoval opak. Mrzí mne to, chci popřát každému sešitu, aby 4 neděle působil dojmem „poslední novinky“.

Děkuju Ti za Tvůj přátelský soud. Je také na něm vidět, že je těžko něco říci o subjektivní lyrice. Budou to as úsudky prarůzné. Úsudek Schulzův ve včerejších NL mne trochu mrzel. Podobalo se mně, že věc — nepročetl. Váha PM leží zcela jinde, než jak on řekl, a není-li to z nich jasno, nu pak jsou tedy nezdařeny. Jsou to zcela prostě *citové* květy; reflexe tu tam obsažené nemají ceny. A kritika může jen říci, *jsou-li to květy* nebo *jsou-li to jalovosti*. Naučení: nepiš nic subjektivního!

Těžké ale ovšem věci. Před 25 lety, když mně přátelé vyčítili, že nemám lyrického citu, odpovídal jsem: „Počkejte, však já také budu psát lyriku, až zestárnu.“ Ani jsem sám nevěděl, jak divnou pravdu pronáším, třeba jsem měl slova ta v duchu dobře motivovaná. A ejhle, stáří ještě nepřišlo, přišla ale choroba, a cit dostal vrch. A jakmile je člověku jen trochu zase líp, vzkvétá zas bujnost a cit se choulí do koutku. Jsme to — lidé!

Po Tobě přijde Zeyer nebo Leger. Tohoto už mám, je dobrý. Zeyera ještě nemám, ale vím už, že bude pospíchat na vydání.

Dále jsou slíbeny věci od Krásnohorské, Chalupy, Kvapila, Staška, Čecha, Miřiovského, Špindlera, Friče, Vrchlického atd. Mám větší starost o příští ročník — ač budu-li živ — než o letošní. Bojím se, že čím dál tím míň bude prací; poněvadž se *vše* pak teprv bude musit psát. A proto myslí, abys už byl zas v řadě!

Srdečný pozdrav Tvé choti a Tobě.

Tvůj

Neruda

PB mají hezky odběratelů, ale ještě ne „dost“ dost. Můžeš-li někde, učiň pro ně.

[Adresa:] Velectěný pán pan Dr. L. Quis, advokát v Čáslavi.

631.

12/5 83

Jak to povídá Kašpar v Kouzelném střelci? — „První!“ — „Druhá!“

Tvůj

Neruda

Vývěsky z první a druhé Ti nepošlu, až celek.

[Adresa:] Velectěný pán pan Dr. L. Quis, advokát v Čáslavi.

Zapomněls? — A já čekám!

Tvůj

Neruda
Vladislavova ulice 14

[Adresa:] Velectěný pán pan Dr. L. Quis, advokát v Čáslavi.

Můj milý!

Copak opravdu ani neodpovíš? — To přec není hezké!?
He!?

Tvůj

Neruda

Můj milý!

Ježíš — Maria — Josef! Je to naivní výmluva! Ptát se kvůli dalšímu odkladu, zdali „ještě reflektuju“! To se rozumí! A už jsem v rozpacích, protože nemám co dát do „Literatury“, čekaje na Tebe. Tak prosím!

A pak bych měl na Tebe ještě hned jednu žádost. Prosím, napiš mi pak také rychle článkuček o Arbesovi — buď všeobecný, nebo speciálně o Mesiáši se vzhledem na jeho díla vůbec. Nikde se o chudákovi nepíše, a my jsme mu to povinni zcela zvláště.

Tvé milostivé choti mou úctu. A také slečnám Nedvídkovým, jsou-li ještě u Tebe.

Tak rychle, hochu, nenech mne psát pět listů o jedné věci. Těším se na list,

Tvůj

Neruda.

635.

[24. října 1883]

Dr. Quis, advokát,
Čáslav

Očekávám dychtivě. Pospěš —

Neruda

636.

31/10 83

Můj milý!

Je to tak zcela dobré. Ovšem jsi se držel pro mou chuť příliš všeobecně, ano co nejvšeobecněji, ale ve směru, ve kterém jsi psal, psals kulatě.

Abys nenapsal ničeho o Arbesovi, *bylo by škoda*. Nemám nikoho pro to a opakuju, že jsme mu tím povinni. Myslím, že by Tě to těšilo, občas něco napsat kritického, a mně by to pomohlo. Máš Mesiáše přečteného, máš o něm úsudek hotový, napiš jej přec, dlouhý *jak chceš*. Vždyť se nejedná o parádní esej, ale o službu literatuře a autorovi, o upozornění obecnstva, ale o trefné, nefrázovité. 14 dní — jak?

Zanášej se se svou prací. Bude jí potřebí.

Tvé velectené choti můj pozdrav srdečný, Tobě stisknutí ruky.

Tvůj

Neruda

Můj milý!

Nemohu Ti psát delšího listu teď, musím se chránit „sedby“. Tvá zpráva, že hodláš již psát, mne potěšila. Když budeš brzy hotov, budeš brzy otištěn, přirozeno.

Se zaražením kritického zvláštního listu bych ještě teď ani nesouhlasil. Kritika jen tenkrát působí, když stojí v listu *rozšířeném*. Hledme si jí sami. A proto Tě ještě jednou prosím za Arbese. Přispěješ mi tím teď velice. Vždyť přece Ti jeden večer stačí! —

Tvůj

Neruda

[Adresa:] Velectěný pán pan *Dr. L. Quis*, advokát v *Čáslavi*.

Můj milý! Tři věci:

Za prvé: upřímné přání Tobě a Tvé choti k svátkům, které strávíte zajisté veseleji než já, jenž musím i listy přátelům dát si napsat.

Za druhé: jak daleko pokročila Tvá báseň pro Besedy?

Za třetí: nemohl bys mně nyní, a to *hned k Novému roku*, přispět slíbenými fejetony právníckými? *Tuže* bys mi pomohl v chorobě mé.

Tvůj

Neruda

Vladislavova ulice 14

[Adresa:] Slovný pán pan *Dr. Quis*, advokát v *Čáslavi*.

Můj milý!

Díky! A pozdrav!

Fejetonů teď potřebuju víc, a nutně. Tedy, prosím, rychle!
— Báseň zároveň piš dále.

Tvůj

Neruda

[Adresa:] Slovatný pan Dr. L. Quis, advokát. Čáslav.

Příteli!

Tak jen už pošli aspoň č. 1. Čekám, nemám. A hled', abych nemusil číst před posláním do tiskárny — mne i to ještě namáhá. Nebo naznač stránku, co číst.

Srdečný pozdrav!

Váš

Neruda

[Adresa:] Velectěný pán pan Dr. *Lad. Quis*, advokát. *Čáslav*.

Ferdinand Březina se poved!

Nd

[Adresa:] Slovatný pan *L. Quis*, doktor práv, advokát etc.,
v *Čáslavi*.

Můj milý!

Co dělá Tvá báseň? Máš? Nemáš? Kdy bys měl nejdél?
Teď bychom jí potřebovali. Odepiš hned, ano?
Jsem ještě pořád churav, mrzut.
Srdečný pozdrav Tvé velectěné choti a Tobě!

Váš

Neruda
Vlad. ul. 14

[Adresa:] Velectěný pán pan *Dr. L. Quis*, advokát. Čá-
slav.

Můj milý!

Dobře, tedy *polovina března*. Ale napiš mi hned teď laskavě
titul a asi pět řádek (netřeba víc) o obsahu.

Tvůj

Neruda

[Adresa:] Velectěný pán pan *Dr. L. Quis*, advokát v Čá-
slavi.

Můj milý!

Tak to tedy bude dobře. Jen naplň lhůtu.

Se srdečným pozdravem

Tvůj

Neruda

[Adresa:] Velectěný pán pan Dr. *L. Quis*, advokát v *Čáslavi*.

Můj milý!

Pochopuju Tvoje nalehání, ale já nezasedám dosud ku psaní, a musíš mne tedy omluvit. Rukopis Tvůj ovšem bych rád již měl v rukou, avšak také nechci hrdlit a přespíšit. Dodáš-li jej mně do 1. dubna nebo o dva o tři dny později, ještě bude také dobře.

Podotýkám, že také čtení mně činí obtíž. Kdybys mohl dát rukopis svůj takhle po kouscích pěkně opsat, řádně jej sám poopravil a pečlivou interpunkcí opatřil, tak abych jej pak předčítati dáti mohl, bylo by mně ovšem nejpríjemněji — ale nemohu toho od Tebe žádat. Tedy pošli a přijmi pro sebe a velectěnou choť svou nejsrdečnější můj pozdrav.

Neruda

Korektury si po mém písáři učiň sám!

[Adresa:] Velectěný pán pan Dr. Ladislav Quis, advokát. *Čáslav*.

Právě začínám číst a už se mně to začíná líbit.

Tvůj

Neruda

[Adresa:] Slovatný pán pan Dr. *Quis*, advokát, v *Čáslavi*.

Můj milý!

Jsem v polovici a pořád se mi to líbí.

Bohužel mohu číst tak as čtvrt hodinu, a to ne každý den. Dílem pro práci, dílem že dýl než půl hodiny sedět ještě nemohu.

Jsem se srdečným pozdravem Váš

Neruda.

[Adresa:] Velectěný pán pan Dr. *L. Quis*, advokát v *Čáslavi*.

Zítří dočtu. Už teď jsem přesvědčen, že to bude dobré. O čemž pak v listu.

A prosím: jaký titul? „Humor. povídka“ od *Quisa*? Nebo jen: „T.... Napsal L. Quis“? Nebo jak? A co korektury? Budeš spokojen s těmi, které se stanou v Praze?

Tvůj

Neruda

[Adresa:] Velectěný pán pan Dr. *L. Quis*, advokát v *Čáslavi*.

Můj milý!

Je to dobré. Čte se velmi plynne a má pravý povídkový tón. Mně se líbí zvláště místa popisná — škoda že jich není víc. Konec bych byl učinil arci jiný. Alespoň toho Karla nechat přijít s Martinem a předstoupit před důchodního — tabló: otec a příští zeť v objetí, a *pak* poslední verše, jak je máš.

Jeden verš nemohu přečíst. Na listu 49:

A již mistr pekař bez váhání —
mnohé staré příběhy on znal —

po řadě se stáří, slova jal. Jak *tenhle* verš vlastně zní?

Zítřejší začne sazba. Jaký tedy titul? „Hum. bás. od Quisa(e?)“ by se mi hodilo.

Minulý týden malér. Skleničky od Tebe při rovnání knihovny mi slítly. Já věděl, že se to pro mne nehodí! —

Velectěné choti mou úctu, Tobě srdečný pozdrav!

Tvůj

Neruda

[Adresa:] Velectěný pán pan *Dr. L. Quis*, advokát v *Čáslavi*.

Můj milý!

Jen tak tedy, kvůli Tobě, korekturu převezmu. Ačkoli je to pro mne náramná obtíž.

Titul se stal: „T. Hum. pov. Napsal...“.

Já Ti dám, že *já* jsem zvolil sklenice a sklo vůbec! Kdopak sklo do mne nutil!? He? Já chtěl něco zcela jiného, a bylo

by to bývalo stejně drahé, nanejvýš stejně. Mám u Tebe náhradu, počkej!

Žá to rozbil. Ale mrzí mne to.

Tvůj

Neruda

Právě jsem už dostal první arch! Vysázeli šťastně: „Historická povídka...“

[Adresa:] Velectěný pán pan *Dr. L. Quis*, advokát. Čáslav.

651.

24/4 84

Přichází už korektura druhá, str. 33—64.

Tvůj

Nd

[Adresa:] Velectěný pán pan *Dr. L. Quis*, advokát v Čáslavi.

652.

28/4 84

Můj milý!

Pozoruju Tvou nástrahu, abys mne zapletl do obšírné korespondence; ale neduživost má mne brání.

Materiálu ažaž!

A tento týden budeš hotov.

[Neruda]

[Adresa:] Velectěný pán pan *Dr. L. Quis*, advokát v Čáslavi.

Můj milý!

Měl jsem z Tvého listu *upřímnou* radost. Ale neodpověděl jsem dosud, protože jsi slíbil v listu, že přijedeš do Prahy. Ano? Ne? V tomto případě bych Ti přece psal, třeba s obtíží... — Vyříd' mou úctu a přijmi srdečný pozdrav.

[Neruda]

[Adresa:] Velectěný pán pan Dr. *L. Quis*, advokát v *Čáslavi*

654. *Kamile Quisové*

16/7 84

Vysoce ctěná!

Přijměte nejupřímnější přání mé a zároveň květný pozdrav z Prahy! —

Kdybych se nebál, že Vás obtěžuji, prosil bych, abyste svému manželovi vyřídila malý vzkaz. Psal mi. Až do čtení jeho listu byl jsem vůči „své slavnosti“ chladný, vyčkávavý; list jeho mne ale rozrušil a — byl jsem hotov. Díval jsem se těmi písmenkami do přítelova nitra a zdálo se mi, že tam vidím samé démanty; ale byl to zajisté klam, měl jsem nejspíš jen zastřené oči.

A ještě jeden vzkaz: Schulz a Vlček požádají Quisa o práce. Tu práci ale, na které bude psát s největší chutí, ať nechá pro mne.

Jsem se srdečným pozdravem

cele Váš služebník

Neruda.

[Adresa:] Vysoce ctěná paní *Kamila Quisová*, choť advokátova, *Čáslav*.

Můj milý!

Prosba!

Napiš na přiložený lístek nějakou básničku dosud *netištěnou*, *svoji*.

Jedná se o to, založit vlastenecké dámě, *vzorné* podporovatelce české literatury, album. Moderní nemoc, ale ona se jí také rozstonała a *musíme* vyhovět.

Avšak — osm dní je nejdelší lhůta. Tedy prosím!

Cele Tvůj

Neruda

Nro 09 438.
1. leden 1885

[Adresa:] Velectěný pán pan Dr. L. Quis, advokát v *Čáslavi*.

Můj milý!

Přec jen se mi zdají ty důkazy trochu spletené, nejasné. Aby on *Tebe* nemohl pak žalovat! Rozmysli si vše ještě jednou.

Tvůj

Neruda

[Adresa:] Velectěný pán pan *Dr. Quis*, advokát v *Čáslavi*.

Můj milý!

Potřeboval bych nyní *velice* těch svatě slíbených *fejetonů* *právnických*. Máš na ně trochu času? A sice co možná brzy? A co dělají verše? — Do Prahy také nepřicházíš? Prosím, sděl své paní výraz mé upřímné úcty.

Cele Tvůj

Neruda
Vladislavská ulice

14

[Adresa:] Slovný pán pan *Dr. Ladislav Quis*, advokát. *Přelouč*.

Můj milý!

Slíbils a já čekám. Potřebuju!

Cele Tvůj

Neruda

[Adresa:] Slovný pán pan *Dr. L. Quis*, advokát. *Přelouč*.

Můj milý!

Sbírám pro chudé žáky opavských českých škol. Je jich mnoho — mnoho!

Nechtěl bys se také nějakým grošem přidružit? —

Copak děláš? Skoro se Tě bojím optat! Ani už mi neodpovídáš.

Srdečný pozdrav Tobě a velectěné choti Tvojí!

Neruda

Vlad. ul. 14

[Adresa:] Slovný pán pan *Dr. L. Quis*, advokát. *Přelouč*.

Můj milý!

Právě mi sděluje dr. Pavel Durdík, že kdosi prodává Muzejník, ročník 1827 (švabach) až 1880, vázaný, čistý, za sedmdesát zlatých. Vzpomněl jsem si ihned na Tebe a dávám Ti pro případ zprávu.

Co dělá rodina?

Co dělá báseň?

Co dělá můj chryzolit?

Srdečný pozdrav!

Neruda

[Adresa:] Slovný p. p. *Dr. Lad. Quis*, advokát v *Přelouči*.

Můj milý!

Jsem potěšen Tvým listem. Dělej, co chceš; Písničky tedy vítány. Také souhlasím s „Březinou“ a „Červenou vodou“ a snad ještě jednou nebo druhou starou. Ale raděj bych tam neviděl starého více než dva — tři kusy. To víš: ani jediný referent neopomene podotknout, že to a to otištěno ze starší sbírky, a obecenstvo je — obecenstvo. Já bych ale rád, aby Tvá kniha se hodně prodávala. —

On neví, co „chryzolit“! Neví, že jsem mu řekl: na čediči Kunětické hory sedávají krásné chryzolity — rád bych jeden pro sebe, možno-li, i jeden pro muzeum Matice opavské. To se rozumí, že pěkné exempláře. Neví, že řekl, že promluví s pardubickými učiteli; ti že mají asi ve sbírkách cos takového jistě. Nepamatuje si nic, neví nic — ó ten Láci! —

Proto ale přece srdečný pozdrav! A rovněž srdečný Tvé ctěné choti. Ať je na Tebe přísná!

O to Tě prosí

Tvůj

Neruda.

[Adresa:] Slovatný pán pan Dr. Lad. Quis, advokát v Přelouči.

Můj milý!

Tedy mi to pošli hned po prvním březnu někdy. Myslímť, že už toho tak mnoho v plánu nemáš; kdyby i, můžeš dodělávat. Mně se jedná o to, abych věc *znal*, a popřípadě, že bych radil někde přece nějakou změnu malou, tisk pak nadlouho proto neodložil. —

Tu báseň pro Národní mně také laskavě pošli. Ale anonymitě bych nepřál, není-li *nutna*.

Tedy prosím, včasně!

Přijmi srdečný pozdrav pro sebe a rodinu svoji!

Tvůj

Neruda

[Adresa:] Slovatný pán pan Dr. *Lad. Quis*, advokát v *Přelouči*.

664.

3/3 87

Přistoupím asi v neděli nebo pondělí, o čemž dávám zprávu, abych předešel netrpělivosti Tvé. — To druhé — třeba tedy anonymní — mně laskavě co možná brzy pošli.

Tvůj

Neruda

[Adresa:] Slovatný pán pan Dr. *L. Quis*, advokát v *Přelouči*.

665.

9/3 87

Můj milý!

Prosím ještě za krátké strpení. Není mi právě valně, a tu se bojím číst.

Tvůj

Neruda

[Adresa:] Slovatný pán pan Dr. *L. Quis*, advokát v *Přelouči*.

Můj milý!

Tedy dobře. Může se to vzít a tisknout. Utvoříš si zvláštní svůj žánr: *portréty* z našeho lidu (jednotlivců i skupin); vlastně jsi sobě jej již zde utvořil. Dobrý, pravý realistický směr, žánr přirozeně z českého života vyrůstající; obecnostvo arci musí na něj teprv zvykat — zvykne brzy, vzdor „Ahasverům, Pánovým píšťalám“ atd. Ale musí být upozorněno na význam, což je moje starost.

Jenže je sbírka trochu pel-mel! Škoda, že to nejsou portréty samé (Březina — Aťsisi — Facír — Zlatá mládež — Vyklouz etc.)! Nemáš jich ještě přehoušli nákou? Ostatně, *výborny* jsou „Snění“, „Májová“ a j. j.

Ergo: a) Vynecháme: „Šotek“, „Cestou“, „Na řípu“, „Odveden“; jsou slaby. Item „Harant“.

Ve „Změně“ je poslední sloka velice slaba; nepředěláš-li, vynecháme také. — V „Tchoři“ je konec bez ostré pointy; musili bychom vynechat také.

b) „Poslední noc“. V 7. sloce 7. verš nejasný zcela.

„Zabloudilá“ — moc ajnfach, ale může se nechat.

„Vory“. V posledním verši „známým heslem“ zní kantor-sky, ne spisovatelsky. Jinak!

„Na výminku“. V předposlední sloce jsou rýmy „hledati — tahati“ přímo děsny!

„Špičky“. Obdivuhodně špatná interpunkce; předělám ji.

„Syčák“. Poslední 4 verše musí být zcela jiné. Děsná kroucenost!

„Rada v nouzi“. — „Šenkýřova křída“. — „Rozdíl“. — Dáno v čas nouze. *Kdybys vyměnil jiným*, bylo by mi milo. V básni „Rozdíl“ vynechals v 3. sloce 3. verš.

Tedy srdečný pozdrav Tobě, Tvé choti a rodině, a učiň teď vše možné, co naznačeno.

Tvůj

Neruda

[Adresa:] Slovatný pán pan Dr. *Ladislav Quis*, advokát v *Přelouči*.

Můj milý!

Ergo:

K *nepřijatým* přidružíme ještě „Před nebem“ a „Pekařská mrzutost“.

Co se týče *oprav*: „Změna“ také po změně *nic*; vynecháme. — „Tchoř“: novou slokou spleteno teď *zcela*. Dříve byla aspoň jasnost v tom; jenže *konec* dle mého náhledu banální, o *ten* se jedná. Učiň, co chceš. — Rýmy v předposlední sloce „Na výminku“ jsou sice nové, ale *nikoli lepší*; oprav!

Co se týče dále *nových*: „Kuželky“. Zase konec (poslední 2 verše) bez pointy, banální. — „Co dříve“? *Snad* trochu jasnější učinit předposlední sloku? — „Ševcovský svátek“, 4. verš 2. sloky — ukrutný verš! „Do rána přec seděli“ — ! — člověk ví, co se *chtělo* říci, ale odbyto — inu žalostně! — „Ptačí verš“. Velmi pěkná myšlénka, ale odbyto opět náramně zběžně. Prodělat ještě! Sloka 5, vrabčí, neříká *pranic*; a právě vrabec může říci cosi přece nestydatě kloudného, vid' že mám pravdu? V sloce sedmé změním „a pět peněz“ v „o p. p.“ — „O hodinkách“ dobré. Nepřipomíná Ti to „Loretánské zvonky“?

Tak teda puléruj a zašli.

Také již urči si pořádek básní; ten si musíš určit sám. —

Nepsal jsem dlouho, protože jsem chtěl sám sobě dopřát delší časové lhůty, kvůli zpytování dojmu. Myslím, že věc je dobra. Jak už praveno: *počátek*, ale *oprávněný*.

Srdečný pozdrav!

Tvůj

Neruda

[Adresa:] Slovatný pán pan *Dr. Lad. Quis*, advokát. *Přelouč*.

Můj milý!

Dnes první korektura. —

Tedy co s tou „ptačí“ slokou? Je nejvyšší čas!

Tvůj

Neruda

[Adresa:] Slovní pán pan Dr. *Lad. Quis*, advokát v *Přelouči*.

Můj milý!

Churavěl jsem včera trochu, a proto přicházím s gratulací teprve dnes.

Tvůj věrný

Neruda

Vydáme tu knížku snad tedy přece až v září, chceš-li.

[Adresa:] Slovní p. p. Dr. *Ladislav Quis*, advokát v *Přelouči*.

Tak copak ty pro H. k. slíbené verše ?

Tvůj

Neruda

[Adresa:] Slovnutný pán pan Dr. *Lad. Quis*, advokát v *Přelouči*.

Milý příteli!

Můžeš-li či chceš-li, půjč mi tedy teď *osmdesát* zlatých (80). Pořád ještě nemohu se dostat do pořádku — je to arci pochopitelné.

Splatím ale teprv, až budou vycházeti moje Sebrané spisy (u Topiče), což bude asi za 1 1/2 roku.

Nepíšu naschvál nic více — aby se nezdálo!

Přijmi pro sebe i svou ctěnou choť nejsrdečnější můj pozdrav!

Tvůj

Neruda

Vladislavova ulice 14

Srdečné díky! — Napíšu Ti obšírnější list. Jakmile se sejdu s Juliem, promluvíme o tom. Ovšem ho vídám zřídka, teď jsem ho už nespatriil asi tři měsíce; ale líp počkat trochu, dopisováním nebo nucením se ničeho nedokáže.

Upřímný pozdrav!

Tvůj

JAN NERUDA

Můj milý!

Objímám Tě srdečně a prosím, abys své velectěné choti sdělil uctivé přání moje.

Tvůj

Neruda

[Adresa:] Slovatný pán pan *Dr. L. Quis*, advokát v *Přelouči*.

DOPISY NEDATOVATELNÉ

674.

[Léta sedmdesátá]

Pošli mně dnes najisto nějaký fejeton do 5 hodin. Nemůžeš-li, pošli mně hned „sandbläsera“, udělám si to sám. Nemám ničeho.

JNd

675.

[Léta sedmdesátá]

Lacínku!

Nepřišels k obědu, tedy Ti sděluju, že Tě hledal Kounic.

Tvůj

JNda